

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 1/2008

Warszawa, styczeń 2008

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

EWG – Europejska Wspólnota Gospodarcza (WE od wejścia w życie TUE)

SN – Sąd Najwyższy

SPI – Sąd Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

Wyrok ETS
31 stycznia 2008 r.
C-380/05
Centro Europa 7

Język postępowania: włoski

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Consiglio di Stato (Włochy)

Rzecznik generalny: Miguel Poiares Maduro (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Swoboda świadczenia usług – Łączność elektroniczna – Telewizyjna działalność nadawcza – Nowe wspólne ramy regulacyjne – Przydzielanie częstotliwości radiowych

Główne tezy uzasadnienia:

1. W zakresie nadawania programów telewizyjnych swoboda świadczenia usług gwarantowana w art. 49 TWE i wprowadzona w życie przez nowe ramy regulacyjne wspólne dla usług łączności elektronicznej, sieci łączności elektronicznej oraz dla urządzeń i usług towarzyszących, wymaga nie tylko udzielenia zezwolenia na nadawanie, ale również przydzielenia radiowych częstotliwości nadawczych. Nadawca nie może bowiem wykonywać w skuteczny sposób praw w zakresie dostępu do rynku telewizyjnego, przyznanych mu przez przepisy wspólnotowe, w braku częstotliwości nadawczych.
2. Ograniczając faktycznie liczbę nadawców mogących nadawać na danym rynku przepisy włoskie mogą (mogły) utrudniać świadczenie usług w zakresie telewizyjnej działalności nadawczej. Ponadto powodują one (spowodowały) utrwalenie struktury rynku krajowego i chronią pozycję krajowych nadawców działających już na tym rynku. Artykuł 49 TWE i – od dnia ich stosowania – art. 9 ust. 1 dyrektywy ramowej (2002/21), art. 5 ust. 1 dyrektywy o zezwoleniach (2002/20) i art. 4 pkt 1 dyrektywy o konkurencji (2002/77) sprzeciwiają się takim środkom, chyba że są one uzasadnione.
3. Zgodnie z orzecznictwem ETS system licencjonowania ograniczający całkowitą liczbę podmiotów na terytorium kraju może być uzasadniony celami interesu ogólnego w zakresie, w jakim ograniczenia z niego wynikające są odpowiednie i nie wykraczają poza to, co konieczne do realizacji rzeczonych celów. Jednakże aby taki system, który co do zasady narusza art. 49 TWE i nowe ramy regulacyjne wspólne dla usług łączności elektronicznej, sieci łączności elektronicznej oraz dla urządzeń i usług towarzyszących, był uzasadniony, musi nie tylko być zgodny z celami interesu ogólnego, ale również być ustanowiony na podstawie obiektywnych, jawnych, niedyskryminujących i proporcjonalnych kryteriów.
4. Artykuł 49 TWE i – od dnia ich stosowania – art. 9 ust. 1 dyrektywy ramowej (2002/21), art. 5 ust. 1 i 2 akapit drugi i art. 7 ust. 3 dyrektywy o zezwoleniach (2002/20) oraz art. 4 dyrektywy o konkurencji (2002/77) sprzeciwiają się w zakresie telewizyjnej działalności nadawczej przepisom krajowym, których stosowanie powoduje, że nadawca posiadający koncesję nie może nadawać z powodu braku częstotliwości radiowych przydzielonych na podstawie obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminacyjnych oraz proporcjonalnych kryteriów.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919868C19050380&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919868C19050380&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929087C19050380&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79929087C19050380&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

Komunikat prasowy:

<http://curia.europa.eu/pl/actu/communiqués/cp08/aff/cp080006pl.pdf>

(jęz. polski)

2

Wyrok ETS
17 stycznia 2008 r.
C-256/06
Jäger

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Bundesfinanzhof (Niemcy)

Rzecznik generalny: Ján Mazák (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Swobodny przepływ kapitału – Artykuły 56 i 58 TWE) – Podatek od spadków – Wycena majątku objętego spadkiem – Majątek rolniczy i leśny położony w innym państwie członkowskim – Mniej korzystna metoda wyceny majątku i obliczenia należnego podatku

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 56 ust. 1 TWE w związku z art. 58 TWE stoi na przeszkodzie stosowaniu przepisów państwa członkowskiego, które dla celów obliczenia podatku od spadku obejmującego majątek położony na terytorium tego państwa oraz majątek rolniczy i leśny położony w innym państwie członkowskim:

- przewidują, że majątek położony w owym innym państwie członkowskim jest uwzględniany do wysokości jego wartości rynkowej, podczas gdy w przypadku takiego samego majątku położonego na terytorium kraju zastosowanie znajduje szczególna procedura wyceny, której wynik odpowiada przeciętnie jedynie 10% wartości rynkowej tego majątku, oraz
- ograniczają stosowanie kwoty wolnej od podatku do majątków rolniczych i leśnych położonych na terytorium kraju oraz uwzględniają w ich przypadku pozostałą wartość tylko do wysokości 60%.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919882C19060256&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919882C19060256&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929088C19060256&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=en&num=79929088C19060256&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. angielski)

3

Wyrok ETS
17 stycznia 2008 r.
C-152/05

Komisja przeciwko Niemcom

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego
(art. 226 TWE)

Rzecznik generalny: Yves Bot (język opinii: francuski)

Słowa kluczowe:

Artykuły 18 (obywatelstwo Unii), 39 (swoboda przepływu pracowników) i 43 (swoboda przedsiębiorczości) TWE – Ustawodawstwo krajowe – Warunki przyznania dodatku na budowę lub nabycie mieszkania na własne cele mieszkaniowe – Mieszkanie, które musi być położone na terytorium danego państwa członkowskiego

Główne tezy uzasadnienia:

1. Zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa ETS choć opodatkowanie bezpośrednio należy do kompetencji państw członkowskich, państwa muszą korzystać z tej kompetencji z poszanowaniem prawa wspólnotowego.
2. Przepisy zabraniające lub zniechęcające obywateli danego państwa członkowskiego do opuszczenia ich państwa pochodzenia w celu wykonywania prawa do swobodnego przemieszczania się stanowią przeszkodę w korzystaniu z tej swobody nawet wtedy, gdy znajdują zastosowanie niezależnie od obywatelstwa zainteresowanych osób. W niniejszej sprawie niemiecka ustawa o dodatku mieszkaniowym stawia w mniej korzystnej sytuacji osoby podlegające nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w Niemczech, które zlecają budowę lub nabywają na własne cele mieszkaniowe mieszkanie położone na terytorium innego państwa członkowskiego. Przepis krajowy nie pozwala tym osobom korzystać z dodatku mieszkaniowego, chociaż mają do niego prawo osoby, które są w takiej samej sytuacji z punktu widzenia podlegania obowiązkowi podatkowemu, które w związku z budową lub nabyciem mieszkania decydują się zachować lub ustalić swoje miejsce zamieszkania na terytorium Niemiec. Takie rozwiązanie jest niezgodne z artykułami: 18 (obywatelstwo Unii), 39 (swoboda przepływu pracowników) i 43 (swoboda przedsiębiorczości) TWE.

3. Przepisy krajowe mogące utrudniać wykonywanie podstawowych swobód zagwarantowanych w traktacie lub czynić je mniej atrakcyjnym mogą mimo to być dopuszczalne, pod warunkiem że służą osiągnięciu celu leżącego w interesie ogólnym, są właściwe do zapewnienia realizacji tego celu oraz nie wykraczają poza to, co jest konieczne dla jego osiągnięcia. W niniejszej sprawie jednak cel w postaci zaspokojenia popytu na mieszkania zostaje równie dobrze osiągnięty w przypadku gdy osoba podlegająca nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu w zakresie podatku dochodowego w Niemczech decyduje się ustanowić miejsce swego zamieszkania na terytorium innego państwa członkowskiego, a nie na terytorium Niemiec.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79919882C19050152&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79919882C19050152&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Opinia rzecznika generalnego:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79929371C19050152&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79929371C19050152&doc=T&ouvert=T&seance=CONCL>

(jęz. francuski)

Strasbourg

1

<p>Wyrok ETPC 31 stycznia 2008 r. sygn. 3896/04 Ryabov przeciwko Rosji</p>
<p>Sentencja (jednomyślnie): Naruszenie art. 34 EKPC (prawo do skargi indywidualnej do ETPC)</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p> <p>Trybunał w przeszłości orzekał, że groźba wszczęcia postępowania karnego lub dyscyplinarnego przeciwko adwokatowi skarżącego w związku z treścią jego oświadczeń złożonych Trybunałowi narusza prawo jednostki do skargi indywidualnej do ETPC. W niniejszej sprawie ETPC uznaje za niedopuszczalną próbę uzyskania przez wydział bezpieczeństwa gospodarczego rosyjskiej policji materiałów z biura prawnego w którym pracował adwokat skarżącego. Działania policji nie miały związku z jakimkolwiek toczącym się dochodzeniem lub śledztwem i żadna decyzja sądowa nie zezwalała na ich dokonanie. Ponadto kompetencja wydziału bezpieczeństwa gospodarczego rosyjskiej policji najwyraźniej nie obejmowała wspomnianych działań. W każdym razie Trybunał nie dostrzega żadnych wiarygodnych powodów dla których – w braku jakichkolwiek widocznych wskazań co do popełnienia przestępstwa i przy w braku skargi na przestępstwo – policja miałaby prowadzić dochodzenie. Ponadto przedstawiciele rosyjskich władz odwiedzili skarżącego w więzieniu i usiłowali uzyskać od niego pisemne oświadczenie dotyczące jego pełnomocnictwa dla adwokata w zakresie reprezentowania go w postępowaniu przed ETPC. W konsekwencji Trybunał uznaje, że działania władz rosyjskich były wymierzone w adwokata skarżącego i miały na celu odwiedzenie go od reprezentowania klienta w postępowaniu przed ETPC. Doszło do naruszenia prawa skarżącego do skargi indywidualnej do ETPC (art. 43 EKPC).</p>
<p>Linki:</p> <p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67942&sessionId=6113823&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)</p>

2

<p>Wyrok ETPC 31 stycznia 2008 r. sygn. 38851/02 Abdulkadir Aktas przeciwko Turcji</p>
<p>Sentencja (jednomyślnie): Naruszenie art. 5 ust. 1, ust. 4 i ust. 5 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)</p>

Brak naruszenia art. 3 EKPC (zakaz tortur)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 9.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Przekazanie skarżącego policji natychmiast po zastosowaniu wobec niego tymczasowego aresztu stanowiło raczej obejście przepisów o dopuszczalnym czasie stosowania tymczasowego aresztowania i sytuacji prawnej osób tymczasowo aresztowanych. W społeczeństwie demokratycznym, w którym obowiązuje zasada rządów prawa, takiej sytuacji nie można uznać za zgodne z prawem pozbawienie wolności w rozumieniu art. 5 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67910&sessionId=6113823&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

3

Wyrok ETPC
29 stycznia 2008 r.
sygn. 14224/05
Gracki przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

2 lata, 9 miesięcy i 20 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67869&sessionId=6285710&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

4

Wyrok ETPC
29 stycznia 2008 r.
sygn. 12848/03
Kubik przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
1 rok, 11 miesięcy i 17 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67871&sessionId=6285710&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

5

Wyrok ETPC
29 stycznia 2008 r.
sygn. 14613/02
Rochala przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
3 lata

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67875&sessionId=6285710&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

6

Wyrok ETPC
29 stycznia 2008 r.
sygn. 28633/02
Popławski przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 6.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
4 lata i 9 miesięcy

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67891&sessionId=6419664&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

7

Wyrok ETPC (wielka izba)

29 stycznia 2008 r.

sygn. 13229/03

Saadi przeciwko Zjednoczonemu Królestwu

Sentencja:

Brak naruszenia art. 5 ust. 1 EKPC (legalność pozbawienia wolności) –

11 głosami przeciwko 6

Naruszenie art. 5 ust. 2 EKPC (prawo do poinformowania o przyczynach zatrzymania) –

jednomyślnie

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie – jednomyślnie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 5 ust. 1 litera f EKPC wprowadza wyjątek od zasady prawa każdego człowieka do wolności zezwalając na zgodne z prawem zatrzymanie lub aresztowanie osoby w celu zapobieżenia jej nielegalnemu wkroczeniu na terytorium państwa lub osoby, przeciwko której toczy się postępowanie o wydalenie lub ekstradycję. Zgodnie z orzecznictwem ETPC państwa mają suwerenne prawo do kontroli wkraczania cudzoziemców na ich terytorium oraz osiedlania się na nim. Koniecznym elementem wykonywania tego prawa jest możliwość zatrzymywania domniemanych imigrantów, którzy ubiegają się o zgodę na wjazd na terytorium państwa, czy to w ramach procedury azylowej, czy też poza tą procedurą.
2. Trybunał nie podziela poglądu, że oddanie się osoby ubiegającej się o azyl do dyspozycji organów imigracyjnych oznacza, że osoba ta ubiega się o legalne wkroczenie na terytorium państwa ze skutkiem w postaci wyłączenia możliwości pozbawienia takiej osoby wolności w celu zapobieżenia jej nielegalnemu wkroczeniu na terytorium państwa (art. 5 ust. 1 litera f EKPC). Wykładnia przytoczonego przepisu Konwencji w ten sposób, że zezwala on na pozbawienie wolności jedynie osoby, która starała się uniknąć ograniczeń wjazdowych byłoby nadmiernym zawężeniem tego przepisu i nadmiernym ograniczeniem prawa państw do kontroli wkraczania cudzoziemców na ich terytorium oraz osiedlania się na nim.
3. Choć art. 5 ust. 1 litera f EKPC zezwala na aresztowanie osób obiegających się o azyl lub innych imigrantów przed wydaniem przez państwo zgody na wjazd na jego terytorium, takie pozbawienie wolności musi być zgodne z całościowym celem art. 5 EKPC jakim jest zagwarantowanie prawa do wolności oraz zadbanie aby nikt nie był pozbawiony wolności w sposób arbitralny.
4. Pozbawienie wolności w sposób arbitralny jest niezgodne z art. 5 ust. 1 EKPC. Pojęcie arbitralności nie ogranicza się tylko do braku zgodności z prawem krajowym. Pozbawienie wolności będzie arbitralne także wówczas, gdy występuje w nim element złej wiary lub podstępu (oszustwa) po stronie władz krajowych. Wymóg braku arbitralności oznacza ponadto, że postanowienie stanowiące podstawę pozbawienia

wolności oraz jego wykonanie (sposób pozbawienia wolności) muszą być rzeczywiście zgodne z celem ograniczenia wolności wskazanym we właściwej literze art. 5 ust. 1 EKPC. Musi ponadto istnieć związek między podstawą dozwolonego pozbawienia wolności a miejscem i warunkami pozbawienia wolności.

5. Zastosowanie wymogu proporcjonalności do oceny pozbawienia wolności na podstawie art. 5 ust. 1 litera f EKPC oznacza, że czas pozbawienia wolności nie powinien być nierozsądnie długi. Pozbawienie wolności na podstawie przywołanego przepisu będzie zatem uzasadnione tylko do końca toczącego się postępowania deportacyjnego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67859&sessionId=6419664&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67858&sessionId=6419664&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

8

Wyrok ETPC

24 stycznia 2008 r.

sygn. 839/02

Maslova i Nalbandov przeciwko Rosji

Sentencja (jednomyślnie):

- Naruszenie art. 3 EKPC (zakaz tortur) w przypadku pierwszej skarżącej w zakresie braku skutecznego śledztwa oraz wielokrotnego zgwałcenia i złego traktowania przez funkcjonariuszy państwowych
- Naruszenie art. 3 EKPC (zakaz tortur) w przypadku drugiego skarżącego w zakresie braku skutecznego śledztwa oraz złego traktowania przez funkcjonariuszy państwowych
- Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) oraz art. 13 (prawo do skutecznego środka odwoławczego) EKPC w zakresie braku skutecznego śledztwa
- Naruszenie art. 38 ust. 1 litera a EKPC (obowiązek udzielenia przez państwa ułatwień w celu skutecznego prowadzenia postępowania przed ETPC)
- Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 70.000 EUR (pierwsza skarżąca), 10.000 EUR (drugi skarżący)

Główne tezy uzasadnienia:

W świetle okoliczności sprawy ETPC uznaje, że władze krajowe podjęły odpowiednie kroki w celu zidentyfikowania i ukarania odpowiedzialnych za incydent. Jednak w ciągu pierwszych pięciu miesięcy od wszczęcia postępowania władze popełniły błędy proceduralne, których skutkiem było – zgodnie ze stanowiskiem sądów krajowych – uznanie niedopuszczalności zasadniczej części dowodów. Gdyby nie wspomniane błędy proceduralne postępowanie prawdopodobnie spełniłoby wymogi art. 3 EKPC (zakaz tortur). Błędy te miały charakter nieodwracalny i doprowadziły do pata w postępowaniu

karnym przeciwko funkcjonariuszom oskarżanym o popełnienie przestępstwa. Wobec braku wiarygodnego wyjaśnienia przyczyny popełnienia błędów ETPC uznaje, że wynikały one z rażącej niekompetencji prokuratury prowadzącej śledztwo. Doszło do naruszenia art. 3 EKPC poprzez brak skutecznego śledztwa w zakresie zarzutów o złe traktowanie.

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67713&sessionId=6449348&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

9

Wyrok ETPC
22 stycznia 2008 r.
sygn. 20138/03

Bobel przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 500 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

2 lata, 3 miesiące i 28 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67676&sessionId=6449348&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

10

Wyrok ETPC
22 stycznia 2008 r.
sygn. 18157/04

Kurczewski przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

2 lata, 3 miesiące i 13 dni

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67666&sessionId=6449348&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

11

Wyrok ETPC

22 stycznia 2008 r.

sygn. 18967/02

Pisarkiewicz przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.500 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

3 lata

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67678&sessionId=6449348&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

12

Wyrok ETPC

22 stycznia 2008 r.

sygn. 7033/06

Teodorski przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

około 2 miesięcy

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67664&sessionId=6449348&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyrok ETPC (wielka izba)
22 stycznia 2008 r.
sygn. 43546/02
E.B. przeciwko Francji

Sentencja:

Naruszenie art. 14 (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) – 10 głosami przeciwko 7¹
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 10.000 EUR – 11 głosami przeciwko 6

Główne tezy uzasadnienia:

1. Trybunał nie musi w niniejszej sprawie orzekać czy prawo do adopcji dziecka powinno (zważywszy w szczególności na rozwój krajowych systemów prawnych oraz fakt, że Konwencja jest żywym instrumentem) podlegać ochronie art. 8 EKPC.
2. Zgodnie z orzecznictwem ETPC art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) uzupełnia inne materialne postanowienia Konwencji i Protokołów. Przytoczony przepis nie funkcjonuje samodzielnie, lecz tylko w zakresie wykonywania praw i wolności gwarantowanych w EKPC. Aby zakaz dyskryminacji znalazł zastosowanie nie musi dojść do pogwałcenia jednego z praw gwarantowanych w EKPC. Wystarczy, by fakty w sprawie były objęte regulacją (*tombent „sous l’empire”; fall „within the ambit”*) jednego z przepisów Konwencji. Zakaz dyskryminacji wynikający z art. 14 EKPC znajduje zatem zastosowanie także do tych dodatkowych praw, mieszczących się w ogólnym zakresie któregośkolwiek z przepisów Konwencji, które państwa dobrowolnie zobowiązały się chronić. Ta zasada jest mocno ugruntowana w orzecznictwie ETPC.
3. Niniejsza sprawa nie dotyczy adopcji dziecka przez parę ani przez homoseksualnego partnera biologicznego rodzica dziecka, lecz adopcji przez pojedynczą osobę. Prawo francuskie wyraźnie przyznaje pojedynczym osobom prawo do ubiegania się o adopcję. W sprawie niewątpliwie znajduje zatem zastosowanie art. 8 EKPC. Państwo, które wykroczyło poza ciążące na nim z mocy art. 8 EKPC obowiązki poprzez przyznanie wspomnianego prawa (jest to dopuszczalne w świetle art. 53 EKPC), nie może dopuszczać się dyskryminacji w odniesieniu do wykonywania tego prawa.
4. Gdy skarżąca ubiegała się o zgodę na adopcję dziecka pozostawała w związku z inną

¹ Spośród sędziów, którzy głosowali **przeciwko** sentencji sędziowie: *Costa, Türmen, Ugrekhelidze* oraz *Jočienė* wyrazili pogląd, że Konwencja zakazuje odmowy zgody na adopcję wyłącznie ze względu na orientację seksualną, przy czym ich zdaniem w sprawie E.B. nie wykazano, by był to decydujący powód odmowy zgody na adopcję; zdaniem sędziego *Zupančič’a* adopcja dziecka jest „przywilejem” a nie „prawem” w związku z tym nie znajdują zastosowania gwarancje art. 8 EKPC (co prawda niektóre przywileje – w tym adopcja dziecka – mogą się „stawać prawami”, lecz koncepcja ETPC „skażenia” procedury jest błędna); Sędzia *Loucaides* odrzucił przyjętą przez ETPC koncepcję „skażenia” procedury i wyraził pogląd, że nawet gdyby orientacja seksualna skarżącej była decydującym motywem zgody na adopcję, nie doszłoby do naruszenia art. 8 w związku z art. 14 EKPC: uwzględniając dobro dziecka władze krajowe mogą uwzględnić orientację seksualną skarżącej i fakt, że żyje ona z partnerem tej samej płci; sędzia *Mularoni* wyraziła pogląd, że prawo do ubiegania się o adopcję dziecka jest gwarantowane w art. 8 EKPC (zakaz dyskryminacji – art. 14 EKPC – znajduje zatem zastosowanie), lecz w niniejszej sprawie partnerka skarżącej dystansowała się od planów adopcji dziecka, zaś sama skarżąca powołała się na to, że pozostawała w stabilnym związku homoseksualnym (władze krajowe mogły zasadnie odnieść się do tych okoliczności sprawy).

kobietą. Władze odmówiły wyrażenia zgody na adopcję z dwóch zasadniczych względów: braku ojcowskiego / matczynego wzorca w domu skarżącej oraz postawy partnerki skarżącej wobec planowanej adopcji. Uzasadnione jest, by władze krajowe stosowały wszelkie gwarancje w związku z możliwym przyjęciem dziecka w rodzinie. Zatem w sytuacji, gdy osoba ubiegająca się o adopcję utworzyła ognisko domowe z partnerem życiowym, choć nie pozostaje w związku małżeńskim, postawa tego partnera i rola jaką będzie odgrywać w życiu dziecka powinna być dogłębnie zbadana w interesie dziecka.

5. Wymienione wyżej dwie podstawy odmowy wyrażenia zgody na adopcję są elementem całej decyzji. Powinny być rozpatrywane łącznie, zaś niezasadność jednej z tych podstaw oznacza skażenie całej decyzji. Sądy administracyjne starały się argumentować, że choć wzięły pod uwagę orientację seksualną skarżącej, nie było to podstawą ich decyzji i nie oceniały tej okoliczności z pozycji zasadniczo nieprzychylniej. Trybunał stwierdza, że na odmowę zgody na adopcję wpłynął status skarżącej jako osoby niepozostającej w związku małżeńskim, tymczasem prawo francuskie zezwala na adopcję przez pojedynczą osobę. W konsekwencji mimo starań sądu apelacyjnego i następnie Rady Stanu aby uzasadnić odmowę zgody na adopcję „stylem życia” skarżącej, nieuchronnie nasuwa się wniosek, że orientacja seksualna skarżącej pozostawała w centrum rozważań organów krajowych we wszystkich stadiach postępowania. Władze odnosiły się do homoseksualnej orientacji skarżącej jeśli nie wprost, to w sposób dorozumiany. Wpływ deklarowanej przez skarżącą orientacji homoseksualnej na ocenę przez organy krajowe jej wniosku o zgodę na adopcję dziecka był decydujący i doprowadził do odmowy wyrażenia tej zgody.
6. Zgodnie z orzecznictwem ETPC w sytuacji gdy w grę wchodzi orientacja seksualna nierówne traktowanie w zakresie praw gwarantowanych w art. 8 EKPC wymaga szczególnie przekonującego i poważnego uzasadnienia. W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że Konwencja jest żywym instrumentem, który powinien być interpretowany w świetle aktualnych warunków życia. W opinii Trybunału jeśli odmienne traktowanie miało miejsce wyłącznie ze względu na orientację seksualną skarżącego, mamy do czynienia z dyskryminacją zakazaną przez Konwencję.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67682&sessionId=4989872&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67683&sessionId=4989872&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

14

Wyrok ETPC
17 stycznia 2008 r.
sygn. 24271/05

Abbasov przeciwko Azerbejdżanowi

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 6 EKPC gwarantuje – co do zasady – osobie, na której ciąży zarzut popełnienia przestępstwa, prawo do udziału i aktywnego uczestnictwa w rozprawie przed sądem, która dotyczy tego zarzutu. W niektórych wcześniejszych wyrokach ETPC orzekał, że obecność oskarżonego na rozprawie odwoławczej, na której rozpatrywane są wyłącznie zagadnienia prawne, nie jest konieczna. W sprawach tych oskarżeni byli jednak reprezentowani przez obrońcę i zasadniczo mieli możliwość zorganizowania swojej obrony. W niniejszej sprawie oskarżony nie był jednak reprezentowany przez obrońcę i nie został wcześniej poinformowany o terminie rozprawy przed SN. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67594&sessionId=6449348&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

15

Wyrok ETPC

17 stycznia 2008 r.

sygn. 25145/05

Vasilakis przeciwko Grecji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Naruszenie art. 10 EKPC (swoboda wypowiedzi)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 6.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 6 EKPC nie nakazuje państwom ustanowienia sądów apelacyjnych lub kasacyjnych. Tym niemniej jeśli takie sądy istnieją, postępowanie przed nimi musi respektować gwarancje art. 6 EKPC w szczególności w zakresie zapewnienia skarżącym skutecznego prawa dostępu do sądu.
2. Zgodnie z orzecznictwem ETPC wymaganie przez sądy krajowe spełnienia wymogów formalnych jako warunku wniesienia skargi (odwołania) do sądu może naruszać prawo do sądu. Dzieje się tak wówczas, gdy zbyt formalistyczne interpretowanie tych wymogów faktycznie uniemożliwia merytoryczne rozpoznanie skargi (odwołania). W niniejszej sprawie orzeczenie sądu apelacyjnego było dołączone do kasacji. W konsekwencji fakty w sprawie ustalone przez sąd apelacyjny zostały przedstawione Sądowi Kasacyjnemu. Uznanie niedopuszczalności zarzutów kasacji ze względu na to, że skarżący nie przedstawił w kasacji faktów stanowiących podstawę rozstrzygnięcia sądu apelacyjnego, było zbyt formalistyczne i uniemożliwiło merytoryczne rozpoznanie tych zarzutów. Ograniczenie prawa skarżącego dostępu do sądu było nieproporcjonalne do celu w postaci zapewnienia bezpieczeństwa prawnego i prawidłowego funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

3. W piśmie do dziekana rady adwokackiej skarżący dziennikarz wskazał na niewłaściwe zachowanie dwóch adwokatów, które jego zdaniem naruszało zasady etyki adwokackiej i było wymierzone w działalność zawodową skarżącego. Trybunał stwierdza, że list zawierał oceny: „terroryzm adwokatów wobec dziennikarzy i mediów”, „nowa praktyka kneblowania i znoszenia swobody wypowiedzi”, „z niebywałym fanatyzmem, który przechodzi w manię”, „przykładne niszczenie dziennikarzy poprzez procedurę stanowiącą nadużycie”, „polowanie na człowieka”. Adwokaci skierowali do sądów serię pozwów o zadośćuczynienie za zniesławienie przez dziennikarza ich klientów; wysokość żądanych kwot stanowiła równowartość około 6 milionów EUR. Ponadto jeden z adwokatów wystosował pozasądowo skargi do szeregu osób, które wyraziły poparcie dla skarżącego. Skarżący oparł zatem swoje oceny na podstawach faktycznych. Ponadto fakt, że wypowiedź skarżącego została zawarta w piśmie do dziekana rady adwokackiej, a nie w artykule prasowym, przemawia za uznaniem, że skarżący nie miał zamiaru znieważać adwokatów, lecz chciał wskazać na ich odpowiedzialność deontologiczną.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67596&sessionId=6485151&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

16

Wyrok ETPC

17 stycznia 2008 r.

sygn. 14810/02

Ryakib Biryukov przeciwko Rosji

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

Cel art. 6 ust. 1 EKPC w postaci poddania działalności sądów ocenie opinii publicznej dla zagwarantowania prawa do rzetelnego procesu sądowego nie został osiągnięty w niniejszej sprawie. Opinia publiczna nie miała bowiem dostępu do uzasadnienia wyroku sądowego, które umożliwiłoby zrozumienie dlaczego żądanie skarżącego zapłaty przez szpital zadośćuczynienia za utratę zdrowia zostało oddalone. Sąd nie ogłosił uzasadnienia wyroku na jawnym posiedzeniu. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67576&sessionId=6485151&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

17

Wyroki ETPC
15 stycznia 2008 r.
sygn. 15670/02, 76396/01 oraz 14464/03
Biziuk przeciwko Polsce
Zagawa przeciwko Polsce
Zaniewski przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPCz (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) – w sprawach
Biziuk przeciwko Polsce oraz *Zagawa przeciwko Polsce*
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR dla każdego ze skarżących

Główne tezy uzasadnienia:

Postanowienie Sądu Apelacyjnego o odmowie ustanowienia adwokata z urzędu w celu sporządzenia kasacji do Sądu Najwyższego zostało wydane na posiedzeniu niejawnym i nie zawierało żadnego uzasadnienia. W takiej sytuacji niezmiernie trudno jest ustalić jakie racje zdecydowały o odmowie. Z uwagi na to, że w postępowaniu kasacyjnym obowiązuje przymus adwokacki, skarżący zostali pozbawieni możliwości rozpoznania ich sprawy przez Sąd Najwyższy. Ponadto skarżący nie dysponowali żadnym środkiem odwoławczym od postanowienia Sądu Apelacyjnego. Doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

15670/02:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67520&sessionId=6485151&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

76396/01:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67514&sessionId=6485151&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

14464/03:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67516&sessionId=6485151&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

18

Wyrok ETPC
15 stycznia 2008 r.
sygn. 28481/03
Łaskiewicz przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Naruszenie art. 5 ust. 4 EKPC (sądowa kontrola legalności pozbawienia wolności)

w związku z odmową doręczenia przez prokuratora wniosku o przedłużenie tymczasowego aresztowania obrońcy skarżącej
Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

1 rok, 3 miesiące i 12 dni

Główne tezy uzasadnienia:

1. Odmowa udostępnienia akt obrońcy skarżącej była oparta na art. 156 § 5 k.p.k. Postępowanie to miało charakter „wpadkowy” względem głównego postępowania karnego. ETPC stwierdza, że orzecznictwo TK w kwestii dopuszczalności skargi konstytucyjnej w zakresie decyzji zapadłych w postępowaniu „wpadkowym” zmieniało się w czasie. Początkowo TK uznawał niedopuszczalność skarg konstytucyjnych dotyczących tego typu decyzji (SK 2/00, Ts 21/01). W późniejszym okresie rozpoznawał jednak merytorycznie skargi dotyczące nadzoru prokuratora nad kontaktami między podejrzanym a jego obrońcą, nadzwyczajnego przedłużania tymczasowego aresztowania oraz kierowania przez sąd na obserwację psychiatryczną w ramach postępowania karnego (SK 39/02, SK 58/03, SK 50/06). Zdarzenie będące przedmiotem niniejszej sprawy dotyczy jednak okresu od 16 października 2002 do 27 stycznia 2004 kiedy to praktyka orzecznicza TK w kwestii dopuszczalności skargi konstytucyjnej w zakresie decyzji zapadłych w postępowaniu „wpadkowym” nie była jasno ustalona. W konsekwencji skarga konstytucyjna nie może być w odniesieniu do skarżącej uznana za skuteczny środek odwoławczy. Ponadto jest dyskusyjne czy złożenie skargi konstytucyjnej w niniejszej sprawie umożliwiłoby ponowne otwarcie sprawy lub uchylene decyzji na skutek wyroku TK. Skarga do ETPC jest dopuszczalna.
2. Tymczasowe aresztowanie skarżącej było przedłużane przez sąd bez wcześniejszego doręczenia skarżącej lub jej obrońcy wniosku prokuratora o takie przedłużenie. Co prawda w postanowieniach sądowych dotyczących stosowania tymczasowego aresztowania wobec skarżącej wymieniono pewne fakty związane z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, jednak zgodnie z utrwaloną linią orzecznictwa ETPC taka informacja jest zaledwie relacją faktów ustalonych przez sąd na podstawie danych przedstawionych przez prokuratora. W takich warunkach osoba oskarżona nie jest w stanie podważyć rzetelności wymienionej relacji faktów bez znajomości dowodów na których jest ona oparta. Możliwość podważenia legalności tymczasowego aresztowania przez oskarżonego, któremu nie doręczono z wyprzedzeniem kopii wniosków prokuratora, jest jeszcze mniej realistyczna. Trybunał stwierdza, że nawet gdyby skarżąca była reprezentowana przez obrońcę podczas posiedzeń sądowych dotyczących jej aresztowania, nie zapewniłoby to jej możliwości odniesienia się do wniosków prokuratora.
3. Cel w postaci prowadzenia w sposób efektywny śledztwa w sprawie karnej może rodzić konieczność wyłączenia jawności części informacji zgromadzonych w trakcie śledztwa aby uniemożliwić osobom podejrzanym manipulowanie dowodami i podkopywanie wymierzania sprawiedliwości. Opisany cel nie może być jednak realizowany kosztem istotnych ograniczeń prawa do obrony. Informacje konieczne do oceny legalności pozbawienia wolności, takie jak powody które zdaniem prokuratora uzasadniają dalsze pozbawienie wolności, powinny być udostępnione w stosowny sposób obrońcy osoby podejrzanego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67480&sessionId=6572885&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

19

Wyrok ETPC
15 stycznia 2008 r.
sygn. 37469/05
Luboch przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 3 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC w zakresie braku publicznej rozprawy

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie

Główne tezy uzasadnienia:

1. Postępowanie lustracyjne jest ze swojej natury nakierowane na ustalenie faktów z czasów komunistycznych, nie pozostaje natomiast w bezpośrednim związku z aktualną działalnością służb bezpieczeństwa. W konsekwencji nie można zakładać, o ile nie wykazano tego na tle okoliczności danej sprawy, że trwały i rzeczywisty interes publiczny uzasadnia wprowadzanie ograniczeń w dostępie do materiałów uznanych za niejawne w poprzednim reżimie.
2. Jeśli stronie, której dotyczą materiały niejawne, odmówi się dostępu do całości lub większości tych materiałów, drastycznie ograniczy to jej możliwości podważenia prawdziwości faktów w wersji przedstawionej przez służbę bezpieczeństwa. Efektywny udział osoby oskarżonej w procesie karnym wymaga zagwarantowania prawa do sporządzania notatek w celu ułatwienia obrony, niezależnie od tego czy oskarżony jest reprezentowany przez obrońcę. Skarżący nie mógł zabrać ze swoich notatek sporządzanych podczas rozprawy oraz w tajnej kancelarii w celu przedstawienia ich specjalistom lub skorzystania z nich w innym celu. Skutecznie uniemożliwiło to wykorzystanie informacji zawartych w notatkach gdyż skarżący musiał polegać wyłącznie na swojej pamięci. Z uwagi na doniosłość postępowania lustracyjnego dla reputacji skarżącego oraz jego prawa do wykonywania zawodu adwokata ETPC uznaje, że nieograniczony dostęp do akt sprawy, nieograniczone możliwości sporządzania notatek oraz możliwość otrzymania kopii stosownych dokumentów miały znaczenie dla skarżącego.
3. Pod koniec lat 90. Państwo Polskie miało interes w przeprowadzeniu lustracji w odniesieniu do osób piastujących najwyższe stanowiska publiczne. Państwo, które dokonuje lustracji, musi jednak zadbać o to, by osoby, których lustracja dotyczy, korzystały ze wszystkich gwarancji proceduralnych wynikających z Konwencji w ramach wszystkich postępowań lustracyjnych.
4. Ze względu na istotny wpływ czasu od momentu, gdy dokumenty wykorzystywane w postępowaniu lustracyjnym zostały wytworzone, tylko w wyjątkowych sytuacjach uzasadnione jest utrzymanie poufności niektórych z tych dokumentów. Na organach

Państwa spoczywa powinność wykazania istnienia szczególnych względów uzasadniających utrzymanie poufności w konkretnej sprawie; to, co stanowi wyjątek, nie powinno stać się zasadą.

5. Tajność materiałów, ograniczony dostęp osoby lustrowanej do akt sądowych w ramach postępowania lustracyjnego, jak również uprzywilejowana pozycja procesowa Rzecznika Interesu Publicznego poważnie ograniczyły możliwość przeprowadzenia rzetelnego procesu sądowego. Z uwagi na szczególny kontekst postępowania lustracyjnego i kumulatywne zastosowanie powyższych mechanizmów na skarżącą nałożono nierealistyczny (nadmierny) ciężar i pogwałcono zasadę równości broni.
6. W niniejszej sprawie naruszenie EKPC wiązało się ze sposobem w jaki stosowano przepisy krajowe, w szczególności z zastosowania przez Prezesa sądu lustracyjnego rygorów w trybie art. 156 § 4 k.p.k. (przeglądanie akt, sporządzanie odpisów i kserokopii w przypadku niebezpieczeństwa ujawnienia tajemnicy państwowej). Z orzecznictwa TK wynika, że nie ma on kompetencji do oceny sposobu stosowania przepisów prawa w konkretnej sprawie. Zarzut niewyczerpania krajowych środków prawnych podlega oddaleniu.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67526&sessionId=6572885&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

20

Wyrok ETPC
15 stycznia 2008 r.
sygn. 39840/05
Pawlak przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 500 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:
około 11 miesięcy

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67484&sessionId=6572885&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

21

<p>Wyrok ETPC 15 stycznia 2008 r. sygn. 37149/02 Rozmarynowski przeciwko Polsce</p>
<p>Sentencja (jednomyślnie): Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)</p>
<p>Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny: 2 lata i około 7 miesięcy</p>
<p>Linki:</p>
<p><u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67492&sessionId=6572885&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)</p>

22

<p>Wyrok ETPC 15 stycznia 2008 r. sygn. 37522/02 Zmarzłak przeciwko Polsce</p>
<p>Sentencja (jednomyślnie): Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 6.000 EUR</p>
<p>Główne tezy uzasadnienia:</p>
<p>Poddanie skarżącego dozorowi policji przez okres około 12 lat w trybie art. 275 k.p.k. wywołało reperkusje w jego życiu prywatnym i rodzinnym w rozumieniu art. 8 EKPC. W pewnych okolicznościach zastosowanie wobec osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa środka zapobiegawczego może być jedynym sposobem na zabezpieczenie interesów wymiaru sprawiedliwości, w szczególności gdy chodzi o zagwarantowanie stawiennictwa tej osoby przed właściwymi organami. Jednak ryzyko, że podejrzany może utrudniać postępowanie zmniejsza się w czasie. Ponadto każdy środek ograniczający korzystanie z praw związanych ze sferą życia prywatnego jednostki powinien być interpretowany zawężająco i stosowany ze wstrzeźliwością. W niniejszej sprawie dozór policyjny został ustanowiony na czas nieokreślony. W sytuacji przedłużającego się postępowania karnego władze nie wykazały się starannością i nie zweryfikowały z urzędu ani na wniosek skarżącego zasadności dalszego stosowania tego środka. Doszło do naruszenia art. 8 EKPC.</p>
<p>Linki:</p>
<p><u>Tekst wyroku:</u></p>

23

Wyrok ETPC
10 stycznia 2008 r.
sygn. 35991/04
Kaerns przeciwko Francji

Sentencja (jednomyślnie):

Brak naruszenia art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia rodzinnego)
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. Między państwami-stronami EKPC nie ma konsensu w kwestii przyznania bądź nie matce dziecka przeznaczonego do adopcji anonimowej czasu na rozważenie decyzji w sprawie zgody na taką adopcję. Ponadto systemy prane poszczególnych państw różnią się co do terminów w których taka zgoda może być wycofana (od 10 dni do 3 miesięcy).
2. W sprawach takich jak niniejsza ETPC jest skonfrontowany z trudnymi do pogodzenia interesami biologicznej matki, dziecka i rodziny adopcyjnej. W ramach poszukiwania równowagi między tymi interesami dobro dziecka powinno być najważniejsze. W tym zakresie ETPC przyjmuje argumentację rządu francuskiego, że w najlepszym interesie dziecka jest jak najszybsze stworzenie stabilnych emocjonalnych relacji z nową rodziną. Choć przewidziany prawem francuskim dwumiesięczny termin na wycofanie przez biologiczną matkę zgody na adopcję może się wydawać krótki, jest jednak wystarczający aby matka mogła rozważyć czy chce wychowywać dziecko. Trybunał bierze pod uwagę cierpienie psychiczne skarżącej, jednak w chwili podejmowania decyzji miała ona 36 lat, towarzyszyła jej matka i odbyła dwa długie spotkania z pracownikami opieki społecznej po urodzeniu dziecka. Z uwagi na szeroki margines swobody państwa w obliczu różnic między poszczególnymi krajowymi systemami prawnymi, tradycjami i praktyką ETPC uznaje, że przewidziany prawem francuskim dwumiesięczny termin na wycofanie przez biologiczną matkę zgody na adopcję anonimową zachowuje rozsądną równowagę między konkurującymi interesami.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67444&sessionId=6597059&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. francuski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67448&sessionId=6597059&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

24

Wyrok ETPC 8 stycznia 2008 r. sygn. 4646/02 <i>Marczuk przeciwko Polsce</i>
Sentencja (jednomyślnie): Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania) Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 2.000 EUR
Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny: 4 lata, 7 miesięcy i 8 dni
Linki:
<u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67384&sessionId=6597059&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)

25

Wyrok ETPC 8 stycznia 2008 r. sygn. 24254/03 <i>Raban przeciwko Polsce</i>
Sentencja (jednomyślnie): Brak naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny: 2 lata i 10 miesięcy
Linki:
<u>Tekst wyroku:</u> http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67400&sessionId=6597059&skin=hudoc-en&attachment=true (jęz. angielski)

26

Wyrok ETPC 8 stycznia 2008 r. sygn. 38185/02 <i>Pietrzak przeciwko Polsce</i>

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) w odniesieniu do okresu do 31 grudnia 2003 r.

Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji) w związku z art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności)

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 5.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

1. Rząd podniósł, że skarżący mogli złożyć do TK skargę konstytucyjną z zarzutem wyłączenia mechanizmu odszkodowawczego przewidzianego w art. 36 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415) w odniesieniu do właścicieli nieruchomości przeznaczonych do wywłaszczenia w związku z planowaną budową drogi przewidzianej w planach zagospodarowania przestrzennego przyjętych przed wejściem w życie ustawy. Jednakże ETPC stwierdza, że TK wyłącza w swoim orzecznictwie możliwość złożenia skargi na zaniechanie legislacyjne (postanowienia Ts 124/98, Ts 55/04). Skarga do ETPC jest dopuszczalna.
2. Rząd podniósł, że skarżący nie skorzystali z możliwości złożenia na podstawie art. 101 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym skargi do sądu administracyjnego na uchwałę organu gminy o przyjęciu planu zagospodarowania przestrzennego. Podniesiono argument, że TK w orzeczeniu w sprawie K 6/95 stwierdził, iż wymieniony środek prawny może być stosowany przez właścicieli negatywnie dotkniętych dawnymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ponadto Rząd wskazał na wyrok SN z 3 czerwca 1993 r. (sygn. III ARN 28/93), w którym wskazuje się na konieczność ustalenia w takich sprawach przez sąd administracyjny rozsądnej równowagi między interesem właścicieli a interesem gminy. ETPC stwierdza jednak, że Rząd nie przedstawił żadnych przykładów orzecznictwa krajowego, w którym jednostka skutecznie zakwestionowałaby w trybie art. 101 wymienionej ustawy przeznaczenie jej nieruchomości pod budowę drogi w planie zagospodarowania przestrzennego. Skarga do ETPC jest dopuszczalna.
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym przyznawała odszkodowanie właścicielom nieruchomości, które mają być w przyszłości wywłaszczone. Z drugiej strony roszczenia odszkodowawcze mogły być formułowane jedynie w odniesieniu do planów zagospodarowania przestrzennego przyjętych po wejściu w życie ustawy (po 1 stycznia 1995 r.). Artykuł 36 powołanej ustawy przyznaje prawo do odszkodowania w sytuacji, gdy w związku z uchwaleniem planu miejscowego korzystanie przez właściciela z nieruchomości uległo ograniczeniu. Nie wykazano, by przepis ten przyznawał wstecz prawo do odszkodowania w związku z uchwaleniem planów przed wejściem w życie ustawy.
4. Choć skarżący mieli prawo korzystania z nieruchomości i rozporządzania nią, w praktyce doszło do istotnego ograniczenia skutecznego wykonywania tego prawa.

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67408&sessionId=6597059&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyrok ETPC
8 stycznia 2008 r.
sygn. 8677/03
P.P. przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 8 EKPC poprzez niewykonanie orzeczenia nakazującego przekazanie
dzieci skarżącemu
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 7.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Zgodnie z orzecznictwem ETPC art. 8 EKPC uwzględnia prawo rodzica dziecka do domagania się od państwa zastosowania środków w celu połączenia rodzica z dzieckiem. Choć środki przymusu względem dzieci są niepożądane w powyższych sprawach, jednak ich zastosowanie nie może być wykluczone w sytuacji niezgodnego z prawem zachowania rodzica, z którym dziecko przebywa.

Linki:

Tekst decyzji:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=67414&sessionId=6597059&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)